– І от, я став офірою свого власного мозку. Гадаю, що ти не віриш і не долюблюєш привидів і подібних чудовиськ? А радіо, а мозкові позарозумові станції? – запитав Наливайко, твердо рубаючи слова, через столик, позираючи на мене крізь хмари тютюнового диму. Видно, боляче було йому розговоритись, але пара пива, яка стояла перед нами, розв’язала язик.

Він налив кухоль, перехилив без передишки й, глибоко затягнувшись димом, – почав.

– І от, видерши з боєм у Комгоспі ордера на кімнату в будинку число 15 на Кузнечній, насвистуючи марша, я пішов у свій давно бажаний куток.

Кузнечна – копія провінційних вуличок, уся в каштанах, ч. 15 – на розі, де зупиняються завжди неспокійні трамваї. Краще й мислити не можна! – подумав я.

Ось тепер і почалася ця історія. Оця кімната з двома великими, готичного стилю, вікнами, м’якою меблею й пічкою в кахлях – зробила з мого життя якусь чудернацьку, трагікомічну поему. Орендар (колись власник) будинку, з якоюсь садистичною посмішкою одімкнув двері, чомусь боязко переступив поріг і фатально промовив:

– Гадаю, що ви тут виживете… а ось і ці крапки… кров… тут розстріляно дівчину у 1920 році… – і щез з кімнати.

Кинувши кілька рубаних, неясних слів, орендар щез, як сатана, коли заспіває півень.

"Машинку строїть, гад!" – подумав я і задоволено обвів очима стіни. Все говорило за нормальні умовини, де доведеться мені працювати. А на все інше, на орендаря поклав я…

Так пересипаючись думками, замкнув двері, роздягся й спокійно ліг на канапу.

Вечірнє сонце червоно й густо розлилося по підлозі. Лежав, згадував учорашню зустріч; ясно пригадував Ліду… "Яка жвава, енергійна комсомолка!"

Потім запалив цигарку, кілечками пускаючи до стелі дим. Спогади лилися цілим морем і… і щоб ти думав? – шматочками, контрабандно вривалися слова орендаря: "А ось і крапки… кров…" З презирством одкидав цю думку, як шкідливу для молодої людини, й ще дужче, діловито затягався димом.

От саме в цю хвилину… зараз…

Власне, я ніколи не вірив Едгару По, не романтик я з колиски, але того, що скоїлося за цей тиждень, ніяк не можу охопити ні за допомогою науки, ані логічно розв’язати.

Саме, коли кинув бичка, ясно пригадуючи, що роблю, схопився з ліжка й сторожко, як Пінкертон, підійшов до того місця, де орендар ткнув пучкою, схилився на коліна, приглядаючись до стіни. Так. Я побачив кілька рудуватих крапок.

"А людська це кров, чи хтось роздавив настирливу блощицю?" Погодившись на останньому, я запалив електрику, сонце вже зайшло, і сів за стіл, перегортаючи "Бухарина".

Години капали дуже швидко. Пам’ятаю, як за стіною пробило 12. Втома борола тіло. Тоді погасив світло, вкрився ковдрою, стуливши очи.

Стояла страшна тиша. Хтось пройшов коритарем, а на розі прошкварчав останній трамвай.

Я засинав, у думці підозріло поглядаючи на стіну з роздавленою блощицею. На столі шелестів годинник…

Раптом схопився з виряченими очима. Я почув ясно, як щось у куточку, де стояла шафа, тихо зі стогоном плакало. Моя рука полізла під подушку за револьвером, а вуха тонко сприймали тихе ридання.

Замок клацнув. Палець міцно ліг на цинґеля. Я чекав дальшого розв’язку.

Але нічого не було. Було так само темно й тихо.

Уже спокійно ліг, подумавши: "просто, міцних викурив цигарок…"

Аж ось легеньким холодком повіяло од дверей, щось тихо підійшло до канапи, і я з внутрішнім болем почув, як щось упало мені на груди.

Рука впустила револьвера. З криком запалив електрику і, ввесь спітнілий, побачив коло себе велику, пом’яту троянду.

Двері були так само замкнені, й ніщо не нагадувало, що тут була чужа людина. Обережно оглянув канапу, крісла, й трохи заспокоївшись, сів за стіл. Думати про сон було б просто таки божевіллям.

Якось пересидів до ранку, підозріло поглядаючи на двері.

З сонцем до мене прийшли хлопці – поздоровити з новою кімнатою. Я сумно розповів про минулу ніч і показав троянду.

Хлопці, стримуючи регіт, поглядали на мене, як на божевільного.

– От ще сомнамбула. Та це ж Лідина квітка, забув, що подарувала ввечері? Є закурить?

Я здивовано побачив, що не було ні одної цигарки. Але це не все! Не кінець моїм ночам!

– Дві пляшки!

"Обер" поставив пиво. Наливайко випив підряд два кухлі, запалив десяту цигарку і, вже не хвилюючись, казав далі.

– Орендаря – чомусь бачив частіше. Він уже не говорив про крапки на стіні, а одного разу, коли я одержав посаду у тресті – навіть зайшов увечері до мене покурити. Але що мені до нього? Я просто вивчав його – не більш не менш, як експоната од НЕПу.

Так ішли дні. Але перша ніч глибоко засіла в мою душу. Орендар зумів посіяти зерно непокою і якогось передчуття. Завжди ввечері мене тягло до себе, погасити світ, лягти і забавлятися тінями.

Може, скажеш перевтома, декаданс серед сучасної молоді? Нічого подібного! Було просто бажання поритись на самоті у своїх власних думках.

Одного разу ввечері лив страшенний дощ. Я не міг вийти з дому і лежав сам, перечитуючи газету. Раптом газета випала з рук. Щось забігало по підлозі і скрипнуло столом.

Я поволі встав і побачив на столі великого сірого пацюка. З ним упоратися було неважко. Але щось незрозуміло зарядило мої груди хвилюванням.

"Ну, що, як прийде?" – подумав я і мимоволі поглянув на стіну, де були рудуваті крапки од розчавленої блощиці.

Одкидав геть настирливі думки, але вони, як одрізані голови гідри росли, подвоювалися і вщерть заповнювали мозок. Було душно. У скронях стукало дзвінко.

Я пройшовсь по кімнаті, наспівуючи "Інтернаціонал". Потім поклав дві порції тютюну, закурив, і через те, що було пізно, погасив електрику.

Глухо стукав вітер віконницями. По шибках розмазувались краплини дощу. Моя цигарка догоріла. Кинув на підлогу бичка, перевернувся на другий бік, сонно стуливши очи.

От.

Не можу точно сказати, скільки часу я так лежав, але схопився од якогось таємничого шепотіння. Механічно підняв очи, і на своє здивування – помітив темний силует жінки, яка сиділа біля мене на стільці, схиливши на груди голову.

Я не жахнувся, але тіло було налите оливом. Пильно вдивлявся в невідому постать, і що далі (помічав), то все ясніш вимальовувалося на темному тлі ночі бліде лице дівчини.

Не знаю чому, але твердо й ясно запитав з ноткою крайнього незадоволення в голосі.

– В чім справа?

Дівчина гойднулася, упала на мене руками і з болем заплакала:

– Що я тобі зробила? Нащо гониш?

Я чув, як шелестів годинник на столі, як тремтіли руки невідомої дівчини у мене на грудях, і мене взяв жаль. Уже спокійно встав, підняв її

скорбне лице, пильно вдивляючись в очи. Але, що зі мною? Коло мене сиділа Ліда!

– Ліда? – радісно вирвалось з моїх уст.

Та біля мене сиділа все та чужа, бліда дівчина. Я тихо, м’яко спитав:

– В чім справа?

Її лице засвітилося радісно, губи заворушилися і полилися, полилися теплі, тихі слова.

Я узнав тайну… вона, молода дівчина, що її забили денікінці в оцих стінах… була разом з червоними… лице корчилось мукою, і великі сльози капали за груди.

Я дізнався, що її коханця забили чеченці, родину вирізано, а її… вона розстібнула комірчик, і я з жахом побачив на шиї дві глибокі криваві рани.

Вона шепотіла: "…звали – Аня… було тяжко вмирати… і тоді стояло весняне сонце…". Лице її світліло і врешті зовсім розплилося в сірому густому ранку, що вдерся в кімнату через, великі готичні вікна.

Я стояв біля столу, а електрика жовто гойдалась над столом – непогашена. На підлозі круг мене валялися недопалені цигарки. Так пройшла, коли можна так мовити, ніч.

Ясно, що день був переповнений спогадами й почувалось, що буде ніч знову з привидами й непорозуміннями. Чомусь нетерпляче чекав ночі.

Так, загіпнотизована очами гадюки, ласка непереможно стремить у одчинену пащу з отруєними зубами.

Відчував, що я хворий. Лікар приписав морфію, і от зараз коло мене лежить маленька коробочка сонного порошку.

Упала ніч. Але це була й остання переплетена чудернацькими витівками природи.

Я засинав м’яко. Морфій наливав жили солодкою, густою втомою. Вії важко падали на очи. В кімнаті стояла мертва тиша.

Я, ніби покалічений на операційному столику, жартома рахував до ста. Раз…

– сонно-м’яко – два… – рахував довго, аж коли по кімнаті розплилися гострі, весняні пахощі конвалій. Вони сповнювали мої ніздрі, бальзамували і споювали почуття молодими бруньками.

Радісно схопився на лікоть і здивовано побачив, як із темного кутка у якомусь сяйві до мене йшла учорашня дівчина. В куточках губів ховала усмішку. Рука міцно держала жмутик васильків.

Я сів на канапі, простягнувши до неї руки.

Щось незрозуміле шепотіли мої губи.

І от… зараз не пам’ятаю… – шматочки тільки… здається, вона наділа мені на лоба віночок з польових васильків, холодними, помертвілими губами торкнулась моєї шоки, а руками оповила шию.

Оце ті шматочки, що запам’ятав крізь густі хмари морфію. Потім – спав мертвим сном.

…Прокинувся од якогось шуму. Сонно обвів очима кімнату, і здивовано побачив коло себе орендаря і ще п’ятьох невідомих осіб чоловічого полу.

Орендар кричав, розмахуючи руками:

– Гражданин, годі вже цілуватися, пора в Загс, уже дванадцята, – і ткнув пучкою на канапу, за пів аршина од мене вбік.

Я, не розуміючи, оглянувсь. І, о земле!

На подушці, розкидавши в непритомності руки, в самій сорочці лежала донька орендаря.

Невідомі люди дегенеративно усміхались, позираючи на мене, як на злочинця…

…Наливайко змовк, винувато схиливши голову.

– Отак орендатор зумів піймати зятя з посадою в тресті! – швидко промовив я, щоб зам’яти цю балачку, і для ілюстрації замовив "оберові" пів дюжини пива.